

Pr Karmen Joller
sotsiaalminister
info@sm.ee

Teie 18.06.2026 nr 1.2-3/1561-1

Meie 25.06.2026 nr 1.5-1/3319-1

Tulumaksuseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus

Lugupeetud sotsiaalminister

Kooskõlastame tulumaksu seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu, pidades vajalikuks teha järgnevad muudatusettepanekud.

Eelnõu eesmärk – üleminek andmepõhisele aruandlusele – on kooskõlas maksusüsteemi arenguga. Samas eeldab § 40 ja § 44 muudatuste rakendamine Maksu- ja Tolliameti infosüsteemi märkimisväärselt kõrgemat tehnilist valmisolekut, kui see praeguse testimise põhjal ilmneb.

Ilma põhiliste arvestusfunktsioonide toimimiseta ei ole võimalik tagada maksuarvestuse usaldusväärsust.

1) Deklaratsiooni andmekoosseis ja esitamine (TuMS § 40)

Eelnõu kohaselt muudetakse tulumaksuseaduse § 40 lõiget 5 ning § 44 lõiget 7 selliselt, et deklaratsiooni andmekoosseisu ja täitmise korra kehtestab minister, samuti nähakse ette ulatuslik kohustus esitada deklaratsioonid elektrooniliselt.

Nimetatud muudatused viivad sisuliselt maksuarvestuse loogika suurel määral Maksu- ja Tolliameti infosüsteemi. Tähelepanu vajab ajaarvestus, kui kiirelt vastav muudatus on teostatav.

Teeme järgmised ettepanekud, mille vajadust selgitame allpool:

- a. siduda eelnõu § 5 lõikes 1 sätestatud jõustumistähtaeg Maksu- ja Tolliameti infosüsteemi tegeliku valmisolekuga;
- b. tagada enne § 40 ja § 44 uue regulatsiooni rakendamist järgmiste funktsionaalsuste toimimine:
 - vigade kuvamine ja selgitused;
 - vealogide kättesaadavus;
 - andmete filtreerimine ja kontrollitavus;
 - residentsuse arvestuse korrektsus;
 - deklaratsioonide kinnitamine ja parandamine;

- tagastusloogika toimimine;
- c. võimaldada paralleelselt senise süsteemi kasutamist kuni uue lahenduse töökindlus on tõendatud;
- d. jätkata sisulist testimist koostöös lõppkasutajatega.

Testimise käigus ilmnenu probleemid (seos § 40 rakendamisega)

Seoses eelnõu muudatustega on Tervisekassa testinud Maksu- ja Tolliameti uut TSD lahendust, mis peab tagama § 40 ja § 44 nõuete rakendamise.

Testimise käigus on ilmnenu järgmised kriitilised puudused:

- TSD koondvaade ei vasta detailvaates olevatele andmetele;
- valideerimisvigade sisu ei ole kasutajale nähtav;
- vealogide allalaadimine ei toimi;
- deklaratsioonide ei ole võimalik testkeskkonnas kinnitada (§ 40 rakendamiseks vajalik põhifunktsionaalsus);
- süsteem muudab maksumaksja esitatud andmeid (nt maksuvaba tulu arvestus).
-

Eeltoodud probleemid takistavad § 40 lõikes 5 ja § 44 lõikes 7 sätestatud kohustuste korrektset täitmist.

2) Andmekoosseisu põhimõtte (termini muutus eelnõus)

Eelnõu punktide 2, 4 ja 6 kohaselt asendatakse mitmes sättes sõna „vorm“ sõnaga „andmekoosseis“.

See muudatus tähendab, et:

- deklaratsiooni struktuur ei ole enam fikseeritud vormina;
- määravaks saab Maksu- ja Tolliameti süsteemis töödeldav andmestik.

Selline lahendus eeldab, et süsteem:

- töötleb andmeid üheselt ja läbipaistvalt;
- võimaldab kontrollida arvutuskäike ja tulemusi.

Testimise põhjal ei ole need tingimused täidetud. Palume seaduseelnõu kehtestamisel arvestada vajadusega täiendavates arendusteks ja testimisteks.

3) Testkeskkonna puudused (rakenduslik mõju)

Eelnõu rakendamiseks vajalikku funktsionaalsust ei ole võimalik testkeskkonnas tervikuna kontrollida, sealhulgas:

- erinevate väljamakseliikide eristamine (seotud § 40 andmete esitamise loogikaga);
- andmete filtreerimine ja koondvaadete usaldusväärsus;
- residentsuse määramisega seotud andmete korrektne käsitlemine (seos § 6 muudatusega);
- deklaratsioonide kinnitamine ja parandamine (§ 40 rakendamiseks hädavajalik);
- varasemate perioodide parandamine ja tagastusloogika.

Seetõttu ei ole võimalik hinnata, kuidas eelnõus sätestatud regulatsioon praktikas toimib.

4) Mõju ja riskid

Arvestades § 40 ja § 44 muudatustega kaasnevat vastutuse nihkumist maksuhalduri süsteemile, peab süsteem olema:

- stabiilne ja töökindel;
- läbipaistev ja kontrollitav;
- võimaldama vigade tuvastamist ja parandamist.

Praegusel hetkel ei ole need tingimused täidetud. Seetõttu ei ole meie hinnangul realistlik eeldada, et eelnõu § 5 lõikes 1 sätestatud tähtjaks (01.10.2026) oleks süsteem kasutusvalmis.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Siiri Lahe
juhatuse esimees

Matis Rüütel
Matis.ruutel@tervisekassa.ee